

---

10 Klimaatakkoord

Aan de orde is het **debat** over het **klimaatakkoord**.

De voorzitter:

Aan de orde is het debat over het klimaatakkoord. Ik heet de minister-president en de minister van Economische Zaken en Klimaat van harte welkom.

Ik wilde eigenlijk de heer Sienot het woord geven, maar ik zie dat de heer Asscher waarschijnlijk een punt van orde heeft.

De heer Asscher (PvdA):

Zeker, voorzitter. Wij voeren dit debat naar aanleiding van een interview met Klaas Dijkhoff in De Telegraaf. De leider van de grootste regeringspartij. In dat interview trekt hij zijn handen af van het klimaatakkoord. We hebben gezien dat dat heeft geleid tot enorme spanning in de coalitie. Klaas Dijkhoff hoort hier nu dat debat met ons te voeren. Het is uitgesproken bizar en laf als je een proefballon alleen in de krant oplaat. Mijn verzoek is dus om het debat mét de fractievoorzitter van de grootste coalitiepartij te voeren, over de schade die hij zelf heeft aangericht.

De heer Baudet (FvD):

Voorzitter. Ik sluit mij daar geheel bij aan. De heer Dijkhoff heeft voortdurend proefballonnetjes de wereld in geslingerd en trekt zich dan weer terug, terwijl het er nu om gaat dat Nederland in de komende jaren tot 1.000 miljard moet gaan uitgeven aan volkomen absurde klimaatdoelen. Daar moeten we het over hebben en dat moet niet met woordvoerders gebeuren, maar met fractievoorzitters. De hele coalitie duikt, en dat vind ik echt niet kunnen. Ik vind het een beleddiging van de kiezer, de mensen in Nederland die in aanloop naar de verkiezingen gewoon recht hebben om te weten waar die partijen voor staan.

De heer Wilders (PVV):

Voorzitter. We moeten onszelf als instituut serieus nemen. We hadden vanmorgen een debat, tot een uur geleden ongeveer, dat ging over een wijziging van het regeerakkoord en de minister-president was er niet en de fractievoorzitters van de coalitie ook niet. Nu hebben we een volgend debat, over het klimaatakkoord, aangezwengeld door een interview in De Telegraaf van de heer Dijkhoff, en hij is er ook niet. En de rest van de coalitie is er weer niet. We voeren twee debatten achter elkaar die deels door henzelf veroorzaakt zijn, over het regeerakkoord en het klimaat, en ze zijn er niet. Dat kan niet. Dit debat heeft wat mij betreft geen zin als zij er niet zijn. Aan u de vraag — u kunt dat niet afdwingen, dat begrijp ik — om ze te bellen en te vragen of ze willen komen.

Mevrouw Beckerman (SP):

Voorzitter. De heer Dijkhoff sprak hele grote woorden. Hij zou de burger niet laten vallen. Geen woorden, maar daden. Vandaag kunnen we die mooie woorden omzetten in daden, en echt iets doen voor de mensen die bijvoorbeeld nu al

hun energierekening niet kunnen betalen. Maar dan hoor je hier wel te zijn. Als je zulke grote woorden gebruikt, wees dan een echte man en kom ook op je werk. Kom dan hier, waar we het kunnen regelen.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Voorzitter. Wij steunen het verzoek om de heer Dijkhoff hier te vragen. De Tweede Kamer moet niet in de ogen van de coalitie een soort achterkamer worden, waarbij zij buiten deze Kamer in achterkamers alles regelen, in de echte Kamer niet meer optreden en onze Kamer degraderen tot een achterkamer.

De heer Kuzu (DENK):

Voorzitter. Dit is de plaats waar het debat gevoerd moet worden. Niet in de media, maar in de Kamer. De coalitie hopt van crisis naar crisis — het kinderpardon, het klimaatbeleid — en het zou de heer Dijkhoff, maar ook de heer Jetten, de heer Buma en de heer Segers sieren als zij verantwoording komen afleggen hier in de Kamer en nergens anders.

De heer Klaver (GroenLinks):

Voorzitter. De coalitie is het niet eens als het gaat om klimaatbeleid, en de fractievoorzitters duiken. Ik denk dat dat niet kan, zeker niet nu, in deze tijd. Daarom zou ik echt willen voorstellen dat we het debat even schorsen, en dat we bekijken of ze hier alsnog willen aanschuiven, zeker de heer Dijkhoff.

Mochten er problemen zijn met het tijdstip van het debat, dan kunnen we daarmee schuiven, maar dit debat moeten we gewoon voeren met de aanzwengelaar, de heer Dijkhoff, die zijn handen heeft afgetrokken van het klimaatakkoord.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Voorzitter. Ik vind het vooral veelzeggend, maar het is toch ook weer niet aan de Kamer om te vragen wie hier wel en niet bij het debat komt. Ik denk dat de mensen thuis heel goed zien wat hier gebeurt. Het zegt van alles. Dat is voor de rekening van Dijkhoff, en daar laat ik het bij.

De voorzitter:

Goed. U zei al, net als de heer Wilders, dat ik als voorzitter niet ga over wie het woord voert namens een bepaalde fractie. Het is dus echt aan de fracties om dat zelf te bepalen.

De heer Baudet (FvD):

Kunnen wij dan een korte schorsing krijgen?

De voorzitter:

De heer Klaver heeft het voorstel gedaan om het debat te schorsen, maar dat is afhankelijk van een meerderheid in de Kamer. Dus dan ga ik kijken of dat gesteund wordt.

De heer Asscher (PvdA):

Voorzitter. Het is wel de gewoonte om als een van de leden vraagt om een schorsing, niet de hele tijd te kijken wat de

meerderheid is. In dit geval is daar ook een hele goeie reden voor. Er is een collegiaal verzoek gedaan aan de aanstichter van dit debat om te komen. Ik stel voor om in ieder geval even tien minuten te schorsen. Dan kunnen we wat telefoontjes plegen en wat berichtjes sturen dat er hier op hem gerekend wordt. Hij is gewoon hier in huis. Hoe ingewikkeld kan het zijn?

De voorzitter:

Ik zie dat niemand bezwaar heeft tegen een schorsing van tien minuten. Ik schors vergadering.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Ik heb even geschorst om vervolgens met het debat door te gaan, maar de heer Asscher wil een nieuw punt van orde maken.

De heer Asscher (PvdA):

Voorzitter. Ik geloof niet dat het helemaal doordringt tot de kibbelcoalitie dat het een heel serieus punt is in een parlementaire democratie dat je ook rekening houdt met de wens van de oppositie. Wij vragen niet voor niets om het debat hier nu met deze personen te voeren. Ik moet constateren dat er nog geen beweging is gekomen bij de heer Dijkhoff vanuit zijn burelen hier naartoe. Dat betekent dat de Partij van de Arbeid, maar ook de andere oppositiepartijen die dit verzoek net hebben gedaan, dit debat nu niet gaan voeren en morgen een nieuw debat zullen aanvragen, zodat de heer Dijkhoff prima zelf kan uitleggen wat hij in de krant gezegd heeft. Het slaat helemaal nergens op als de coalitie op deze manier onder het bureau gaat zitten. Ze kunnen het debat hier met z'n vieren gaan voeren. Dan kunnen ze doorruzieën. Dit kan echt niet.

De voorzitter:

Het verzoek is dus om dit debat uit te stellen.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Voorzitter, steun.

De heer Baudet (FvD):

Hetzelfde geldt voor ons. Dit gaat over de vraag waar de grootste regeringspartij nu eigenlijk staat. Ze hebben die absurde Klimaatwet aangenomen en gaan dan een beetje terugkrabbelen via de krant, maar duiken in het debat, dat kan niet. Dat is echt onacceptabel. Morgen vragen we opnieuw een debat aan met de heer Dijkhoff en de andere fractievoorzitters erbij. Vandaag gaan we niet door.

De heer Klaver (GroenLinks):

Voorzitter. Het is van het grootste belang dat we met elkaar spreken over het klimaat. Het is van groot belang dat ook de fractievoorzitters van de coalitiepartijen de moeite nemen om dat debat te voeren. Ze weigeren om te komen. Dat betekent wat mij betreft dat het debat vanavond niet door gaat en dat we morgen een nieuw debat zullen aanvragen, zodat ze de kans hebben om er wél bij te zijn.

Mevrouw Beckerman (SP):

Ik heb geleerd dat je, als je rommel maakt, het zelf moet opruimen. De vervuiler betaalt, zeg maar. De heer Dijkhoff heeft rommel gemaakt, maar wil 'm nu niet zelf komen opruimen door op zijn werk te komen. Ik steun het verzoek. Laten we niet nu gaan debatteren en laten we morgen afspreken om zo snel mogelijk een debat te voeren met alle fractievoorzitters van de coalitie.

De heer Wilders (PVV):

Voorzitter. Steun voor het verzoek van de heer Asscher. Het zijn grote lafaards, alle vier. Rotzooi trappen, interviews in de krant, journalisten te woord staan, maar hier niet komen. Wat ons betreft: een debat met hen en anders niet.

De heer Kuzu (DENK):

Voorzitter. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat ze alle vier aan de buis gekluisterd naar deze regeling, naar dit ordedebat, aan het kijken zijn. Het is gewoon een schande. Het is gewoon te triest voor woorden. Van harte steun voor het voorstel van collega Asscher.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Voorzitter. Geen superlatieven van mijn kant. Ik denk dat de mensen die meekijken, precies weten wat hier gebeurt. Ik steun het verzoek van de anderen. Dit debat moeten we voeren met de chefs: de minister-president en de fractievoorzitters. Wat mij betreft morgen een nieuwe poging.

De voorzitter:

Ik kijk even naar de andere leden. Ook voor uitstel is een meerderheid van de Kamer nodig. Het woord is aan de heer Sienot.

De heer Sienot (D66):

Voorzitter. Een debat voer je samen. Ik had graag het debat gevoerd zoals ik het enige weken geleden heb aangevraagd, over de inhoud van dit ontwerpklimateakkoord. De politiek kon daar nu eindelijk over spreken. Daarom heb ik het destijds aangevraagd. Ik begrijp dat daar nu geen behoefte aan bestaat. Dat is jammer, want ik had het graag gevoerd.

De voorzitter:

Maar steunt u het verzoek om het debat uit te stellen of niet?

De heer Sienot (D66):

Ik zie daar eerlijk gezegd geen aanleiding toe, want ik ben niet veranderd. Ik heb duidelijk het debatverzoek gedaan en daar hebben mensen mee ingestemd. Ik blijf erbij. Daar is niets aan veranderd. Het is hetzelfde inhoudelijke verzoek.

De voorzitter:

Mevrouw Yeşilgöz van de VVD.

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Voorzitter. Toen de heer Sienot het debat aanvroeg naar aanleiding van de voorstellen en de maatregelen van de klimaattafels, dachten we dat we het vanavond daarover konden hebben. Daarop zijn wij voorbereid. Ik weet dat heel veel mensen zich thuis zorgen maken over hoe het behapbaar en betaalbaar blijft en hoe we Nederland toch schoon kunnen doorgeven aan de generaties na ons. Ik hoor dat er hier fractievoorzitters aanwezig zijn die liever over uitspraken in de krant praten. Dat kan. Dat zal de heer Dijkhoff graag doen. Ik vind het spijtig dat we het nu hier niet over de inhoud kunnen hebben.

De voorzitter:

Maar steunt u het verzoek om het debat uit te stellen?

Mevrouw **Yeşilgöz-Zegerius** (VVD):

Om het debat te voeren over uitspraken? Ja, dat mag. Natuurlijk, dan stellen we het uit. Ik vind het jammer dat het niet gaat over de inhoud, waar mensen nu elke dag thuis mee bezig zijn.

De voorzitter:

De heer Stoffer.

De heer **Stoffer** (SGP):

...

De voorzitter:

Ja, dat weet ik, maar u staat er al, dus ik geef u het woord.

De heer **Stoffer** (SGP):

Wat mij betreft steun. Van mij mag het debat uitgesteld worden tot na 13 maart, want dan hebben we echt de inhoud en kunnen we echt een debat voeren. Steun voor dit voorstel.

De voorzitter:

Mevrouw Agnes Mulder.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):

Dat ben ik met de heer Stoffer eens. Ik vind dit een toneelstuk van de bovenste plank.

(Hilariteit)

(Hilariteit)

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):

Het gaat over de inhoud en daar wil de oppositie het vandaag in ieder geval niet over hebben. De inwoners hebben in ieder geval mij geappt dat zij speciaal voor dit debat naar Den Haag zijn gekomen. Kennelijk gaat de politiek voor de inwoners. Ik vind dat een gemiste kans.

De heer **Asscher** (PvdA):

Volgens mij stond de fractievoorzitter van het CDA op de lijst en heeft hij zich later teruggetrokken. Misschien is het goed om dat nog even mee te geven aan de appende mensen. Ik geloof dat de aanwezige coalitieleden nog steeds niet in de gaten hebben waarom dit nu gebeurt, namelijk omdat een groot deel van deze Kamer er een beetje klaar mee is om op deze manier behandeld te worden. Morgen een nieuwe aanvraag voor een debat over de inhoud, met de fractievoorzitters.

De voorzitter:

Ik constateer dat er een meerderheid is voor het uitstellen van dit debat. Ik zou het daarbij willen laten, want anders wordt er steeds op elkaar gereageerd.

De heer **Baudet** (FvD):

Er wordt nu een belangrijk misverstand gecreëerd door de coalitie, namelijk dat we dan wachten tot 13 maart. Dat is absoluut niet acceptabel en ik denk dat ik namens alle oppositiepartijen spreek als ik zeg dat we daar echt niet op gaan wachten.

De voorzitter:

Ik begrijp het.

De heer **Baudet** (FvD):

Morgen vragen we het opnieuw aan.

De voorzitter:

Dat staat u vrij.

De heer **Baudet** (FvD):

De heer Dijkhoff heeft ook niet gewacht tot 13 maart met zijn uitspraken in de krant.

De voorzitter:

Ik ga een conclusie trekken, want anders wordt het echt allemaal op elkaar reageren. Een meerderheid heeft besloten om het debat uit te stellen. Dat is de conclusie. Mevrouw Dik-Faber is nog niet aan het woord geweest.

Mevrouw **Dik-Faber** (ChristenUnie):

Voorzitter. Wat mij betreft, hadden we vandaag het debat gevoerd, maar als we het gaan uitstellen, is het ook echt na 13 maart, als alle stukken er liggen.

De voorzitter:

De heer Klaver.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De coalitie heeft denk ik inderdaad niet de ernst van de situatie door. Waarom willen wij het debat met de heer Dijkhoff? Omdat hij uitspraken heeft gedaan die verband houden met de inhoud van het akkoord over wat we wel en wat we niet zouden doen. Hij voelt zich niet gebonden

aan alle afspraken die er in het klimaatakkoord zijn gemaakt met 150 partijen. Dat is politiek relevant en daarom zullen we hier morgen weer staan. Ik wil dat het debat nog deze week wordt ingepland.

De voorzitter:

Ik ga niemand meer het woord geven, het spijt me zeer. De conclusie is dat het debat wordt uitgesteld. Het staat alle Kamerleden vrij om morgen bij de regeling opnieuw het debat aan te vragen. Dan gaan we opnieuw kijken of daar politiek draagvlak voor is.

Ik dank de minister-president voor zijn komst naar de Kamer, de minister van Economische Zaken en Klimaat en de Kamerleden. Ik sluit de vergadering.